

6.5.2022

Växttorv – finns det en ersättare till den?

Michaela Kontu
Sakkunnig inom trädgårds- och
specialväxtproduktion
ProAgria Länsi-Suomi

Minskad torv har betydande effekter på trädgårdsodlingen.

Under det gångna året har torven varit ett av de största samtalsämnen. Torvåkrarnas klimatinverkan och halveringen av torvens energianvändning t.o.m. år 2030 i enlighet med regeringsprogrammet har ställvis också väckt häftig diskussion. Möjligheten till ansökan om stöd för skrotning av torvproduktionsmaskiner vilken trädde i kraft i början av februari och den snabba nedläggningen av torvproduktionen har förorsakat oro också i fråga om energiförsörjningsberedskapen i Finland.

Trots att minskningen av torv för energianvändning har varit i en central roll har den här nedläggningen betydande effekter inom trädgårdsproduktionen. I torvproduktionen utnyttjas torvmarkens översta skikt i form av växtunderlag samt för jordförbättring och de djupare skikten av svart mylla är torv som lämpar sig till förbränning. Energitorvproduktionen har hållit priset rimligt och den minskade torvupptagningen torde i framtiden höja priset på växttorv. Dessutom har man på EU-nivå fört fram att användning av växttorv eventuellt t.o.m. kunde förbjudas helt och hållet. Man söker alltså nu allt febrilare olika ersättande alternativ att användas parallellt med växttorv.

Vitmossa har redan under några år fungerat som en komponent i olika torvblandningar och den kan i vissa fall t.o.m. som sådan användas som växtunderlag. Vitmossa är snabbt förnybar, ekologisk och de kvalitetsmässiga egenskaperna bl.a. i fråga om vattenlagringsförmåga och hygieniskhet är bra. Storskalig skörd av vitmossa anses ändå inte vara hållbar och därför behövs det parallellt också andra alternativ.

I oktober 2021 färdigställdes en utredning som Handelsträdgårdsförbundet beställt av Luke. I utredningen visade sig träfiber vara den mest lovande nya växtunderlagskomponenten. Som sådan lämpar sig inte träfiber till växtunderlag men tillsammans med andra råvaror såsom växttorv och vitmossa kunde man få en fungerande helhet. Utöver träfiber är andra potentiella alternativ rörflen och vass samt röttningsrester av jämn kvalitet från biogasproduktion. Med utgångspunkt från ovan nämnda utredning startar Handelsträdgårdsförbundet och Luke i juni 2022 det tvååriga [Kasvuturpeelle kavereita](#)-forskningsprojektet. Inom projektet undersöker man förnybara växtunderlag för professionellt bruk, lämpligt till plantproduktion i växthus och för skogsträd och som kan ersätta växttorv.

Utveckling av nya ersättande växtunderlag är en lång process och det kommer att finnas behov av växttorv ännu mycket långt in i framtiden. Ifall användningen av växttorv förbjuds förorsakar det särskilda utmaningar förutom i Finland också i andra delar av Europa.

Vid den internationella buskblåbärskonferensen i Polen som hölls i mars lyfte man fram vikten av allt jämnare produktion. För att man ska få skörd av jämn kvalitet från skiftet är det viktigt med ett enhetligt växtunderlag. För anläggning av nya odlingar rekommenderades användning av torvbänkar av jämn kvalitet.

Växttorv är ett inhemskt, hygieniskt och till egenskaperna utmärkt växtunderlag. Det är viktigt att beakta klimataspekten och parallellt utveckla ersättande produkter, men användning av växttorv borde också i fortsättningen vara möjligt.